

### Voorstel Bonaire

Wijzigen van de Wet publieke gezondheid in verband met een uitbreiding van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot het betreden van Nederlands grondgebied.

Door het wijzigen van de Wet publieke gezondheid wordt het mogelijk om een antigeen of PCR-test niet langer alleen verplicht te kunnen stellen voor vertrek, maar kan deze ook bij aankomst worden verplicht. Deze aanvulling kan na aanpassing van de wet via een ministeriele regeling worden toegepast. Die intentie is dat deze alleen toegepast zal worden op Bonaire.

### Beslispunt

Kunt u instemmen met het verzoek van Bonaire tot het wijzigen van de Wpg zodat testen bij aankomst mogelijk wordt voor reizigers naar Bonaire?

### Aanleiding

Voor reizen gelden wegens Covid-19 momenteel diverse maatregelen. Een van de maatregelen om de influx van het Covid-19 virus en mutanten te beperken is het dubbel testen van reizigers voor inreizen. Omdat het afnemen van een sneltest voor vertrek niet overal (tijdig) mogelijk is worden vluchten vanuit de VS naar Bonaire geannuleerd. Dit heeft grote sociaaleconomische gevolgen voor Bonaire, gezien de afhankelijkheid van toerisme. De Centraal Dialoog Bonaire schat de afname van toerisme wegens Covid-19 in de eerste maanden van 2021 op ongeveer 85% t.o.v. 2020. Armoede en werkloosheidscijfers zullen naar verwachting blijven stijgen in de loop van dit jaar en de concurrentiepositie van Bonaire t.o.v. Curaçao en Aruba zal verzwakken omdat de overheden van deze landen deze strikte inreismaatregelen niet hanteren. Het Openbaar Lichaam Bonaire, de Centraal Dialoog Bonaire, Tourism Corporation Bonaire en Bonhate hebben daarom verzocht de mogelijkheid te faciliteren om direct na aankomst een test (PCR, antigeen of LAMP) af te nemen wanneer reizigers de test niet binnen 4 uur voor vertrek naar Bonaire kunnen laten afnemen. In de bijlage is het uitvoeringsplan te vinden, waarin gedetailleerd beschreven staat hoe Bonaire het testen bij aankomst zal vormgeven.

### Argumenten voor differentiatie

- In de verschillende toelichtingen bij de Twm, de ministeriële regelingen en wijzigingen daarvan, wordt de noodzaak van flexibiliteit in de wetgeving en maatwerk in de uitvoering voor de openbare lichamen onderkend en bevestigd. De regering stelt bijvoorbeeld op pagina 6 van de MvT bij het wijzigingsvoorstel van de Twm voor de grondslag voor PCR-tests en sneltests: *"Artikel 132a, vierde lid, van de Grondwet biedt uitdrukkelijk de ruimte om voor de openbare lichamen in het Caribische deel van Nederland andere regels of specifieke maatregelen te stellen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor de openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland. Daar is volgens de regering sprake van. De epidemiologische situatie in Europees en Caribisch Nederland kan sterk verschillen...etc"*
- In het 96<sup>e</sup> OMT advies, daterend 19 januari jl., heeft het OMT geadviseerd "voor reizen vanuit alle landen naar Nederland dat de reiziger, los van nationaliteit, een negatieve PCR-test, afgenomen 72 uur voor vertrek, kan overleggen, en een negatieve antigeen sneltest afgenomen liefst direct voor vertrek (of bij binnenkomst)." Het OMT geeft hiermee expliciet aan dat het afnemen van de sneltest bij aankomst een optie is.
- De consequenties voor Bonaire van de maatregel zijn buitenproportioneel hoog. Alle directe vluchten vanuit de VS zijn geannuleerd. Vanuit een Amerikaanse aanbieder is daarbij specifiek vermeld dat dit komt omdat de antigeentest niet uitvoerbaar is.
- Reizigers die (vanuit de VS) naar Bonaire willen reizen moeten vanwege geannuleerde vluchten nu een tussenstop maken op Curaçao. Hier moet dan de sneltest worden afgenomen. Omdat Curaçao niet hetzelfde inreisbeleid hanteert is het land niet voorbereid op grote aantallen reizigers die op korte termijn een sneltest moeten ondergaan en voelt zich hier ook niet verantwoordelijk voor. Dit levert wrijving op.
- Indien reizigers twee losse tickets boeken is het niet na te gaan dat reizigers vanuit de VS komen. Omdat tussen Curaçao en Bonaire alleen een PCR-testplicht geldt, zouden deze reizigers de sneltest dus kunnen ontlopen.

- Nu de sneltestverplichting voorafgaand aan vertrek voor de VS niet uitvoerbaar blijkt te zijn, Bonaire hierdoor disproportioneel wordt geraakt en er een ander veilig alternatief mogelijk is, maakt Bonaire graag gebruik van het maatwerk dat via differentiatie mogelijk is en verzoekt om een wetswijziging van de Wpg.
- De epidemiologische situatie verschilt van die van Europees Nederland, vanwege het geringe aantal besmettingen, het klimaat, het feit dat het grootste deel van het leven zich buiten afspeelt en de kleinschaligheid waardoor met goed bron- en contactonderzoek het virus goed in bedwang kan worden gehouden.
- Het grensverkeer op Bonaire is aanzienlijk overzichtelijker dan in Nederland aangezien er slechts 2 plaatsen van binnenkomst zijn, te weten de haven en de luchthaven. Dit maakt een toepassing van testen bij binnenkomst in tegenstelling tot de situatie in Nederland wel praktisch uitvoerbaar.
- Omdat een PCR-test voor vertrek verplicht is en omdat mensen met klachten niet mogen vliegen is de verwachting dat slechts een geringe proportie van de reizigers bij een test na aankomst positief zal testen. Derhalve zal de belasting van het lokale zorgsysteem naar verwachting beperkt zijn. Dit is ook de ervaring op Aruba waar een dergelijke testmodaliteit na aankomst al langer wordt toegepast.
- Gezien deze verschillen tussen Europees Nederland en Bonaire, de grote (sociaal)economische gevolgen van de uitvoering van de maatregel voor Bonaire en het bestaan van een veilig alternatief (testen bij aankomst), is vasthouden aan het verplicht testen voor vertrek niet proportioneel.

#### Bezwaren

- Door het invoeren van de mogelijkheid van testen bij aankomst op Bonaire, is er een aanzienlijke kans op (nieuwe) discussies in Europees Nederland over het al dan niet toepassen van de gewijzigde wet in Europees Nederland. In Europees Nederland is tijdens de wetswijziging bewust gekozen voor testen voor vertrek, met het oog op het ingrijpende karakter van de plicht, testcapaciteit, personele capaciteit en het risico op besmetting onderweg of op de luchthaven. In de memorie van toelichting in de wijziging van de Wpg staat: "Om te bereiken dat het (gemuteerde) virus zo veel als mogelijk buiten onze landsgrenzen blijft en verspreiding van het SARS-CoV-2-virus in bredere zin te beperken, is het van belang dat reizigers een negatief testbewijs kunnen tonen voordat de aanbieder van het personenvervoer toegang geeft tot het personenvervoer. Het realiseren van een testlocatie op Nederlands grondgebied (voor de douane) is niet mogelijk gelet op de vele grenslocaties en het feit dat na het afnemen van een test de uitslag op de grens afgewacht zou moeten worden. Bovendien zou dit afwijken van hetgeen nu feitelijk in het overgrote deel van Europa wordt toegepast. Ten slotte wordt hiermee het risico verkleind dat reizigers tijdens het vervoer elkaar besmetten."
- Voor Europees Nederland geldt het advies om niet te reizen tot in ieder geval eind maart. De verwachting is dat toerisme voorlopig niet aan de orde is. In dat licht is het niet consistent om toerisme naar Bonaire meer te faciliteren. Echter, dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid tot differentiatie voor Caribisch Nederland t.o.v. Europees Nederland.
- Een wetswijziging lijkt hier buitenproportioneel. Reizigers uit de VS hebben de mogelijkheid om te vliegen via Curaçao, dus het lijkt eenvoudiger om meer bereidheid tot coöperatie en vergrote testcapaciteit op Curaçao te organiseren.
- De testplicht is een zeer ingrijpende plicht. Reizigers die de test bij aankomst weigeren te ondergaan kunnen hiertoe niet gedwongen worden. Zij zullen dan een alternatieve optie of boete opgelegd moeten krijgen. Er is echter geen juridische basis om een alternatieve optie te verplichten of te sanctioneren.
- De tijdsspanne van 4 uur voor vertrek voor de sneltest is op meerdere plekken in de wereld een probleem. Er wordt echter geen coulanceregeling voor specifieke landen of groepen gehanteerd. Wanneer je geen sneltest kunt overleggen, kun je niet reizen. In schrijnende gevallen kan een uitzondering worden gemaakt op basis van de hardheidsclausule. Ondertussen is het vrijwel overal in de wereld mogelijk een sneltest te laten afnemen op of in de buurt van de luchthaven, ook in de VS. KLM heeft bijvoorbeeld aangegeven na een moeizame start inmiddels vrijwel op alle routes testcapaciteit beschikbaar te hebben, of dit binnen afzienbare tijd beschikbaar te hebben.

- Vanaf 2 maart is het daarnaast mogelijk om in plaats van een sneltest van ten hoogste 4 uur voor vertrek een NAAT-test van ten hoogste 12 uur oud te overleggen. Verwachting is dat hiermee de omvang van het probleem wordt verkleind.
- Personen die positief testen zullen op Bonaire in isolatie moeten. Eventuele ziekenhuisopnames gaan ten koste van de (zeer beperkte) ziekenhuiscapaciteit van Bonaire.
-